

Arbeidsmarkedskunnskap for en post korona virkelighet

Koronoaviruset har vært en sjokkbehandling for samfunnet generelt og for arbeidslivet i særdeleshet. Det er grunn til å frykte store omveltninger der vi får en annen struktur og sammensetning enn i dag og må håndtere en situasjon der store grupper blir satt utenfor et arbeidsliv. Dette bør mane universitetsmiljøer på tvers til å bidra i kunnskapsutvikling og vårt instituttet vil gjerne føre dette videre under UNAV- paraplyen.

Avhengig av varigheten kan man se for seg flere scenarier som utfordrer oss til å tenke hvordan framtidens arbeidsmarked vil se ut:

1. Enkelte sektorer i arbeidslivet forvitrer eller står i fare for å forsvinne. F.eks. vinterturisme og fisketurisme i Nord Norge med et sterkt redusert tilbud av flytrafikk som har vært grunnlaget for disse næringenes vekst de siste 5 år. Tradisjonell varehandel er også utsatt og en god del virksomheter vil bukke under om en nedstengning eller strenge restriksjoner vedvarer.

-Hvordan kan man da utvikle robuste alternativer i Nord Norge?

-Hvilken type arbeidskraft og hvilke kvalifikasjoner må vi fra universitetet utvikle for framtida?
2. Svekkede muligheter for svake grupper i et arbeidsliv når koronaer er over .

-Man kan frykte at grupper med ulike former for yrkeshemminger eller ungdomskull uten noe særlig høyere utdanning vil få problem på arbeidsmarkedet. Grupper som innvandrere, personer med fysiske eller psykiske problemer, rusbrukere eller andre marginaliserte grupper kan tenkes å få særlige problem med et endret arbeidsliv og arbeidsmarked

-Utenom fiskeri og landbruk som i dag sysselsetter ganske få, er det vanskelig å se hvilke områder som på kort sikt vil kunne tilby arbeid for disse gruppene.
3. Korona har medført store sprang i digitaliseringen av samfunnet.

-Dette vil bidra til å skape ulikheter og i neste omgang classeskiller mellom de som kan få tilpasset en arbeidssituasjon med digitalisering og de som blir overflødige.
4. Innretning på og samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv.
Dersom utfallet på korona blir et kraftig svekket og redusert næringsliv, kan innretning på utdanningstilbud måtte justeres og bli mer vinklet mot produksjon og i mindre grad service og administrasjon. Vi vil trenge både mer fagarbeidere og spisset teknologi- og bruker-kompetanse på teknologi.

Vi ønsker også å styrke vår innsats i forhold til digitalisert praksis som vi har hatt erfaring med siden midten av mars i år. Dette arbeidet vil vi gjøre i samarbeid med ILP Alta

5. Bosettingsstruktur kan endres med enda mer sentralisering eller press på regionale sentra. Vil mindre kommuner makte en slik utvikling mht. kritiske funksjoner innen helse, oppvekst og omsorg? Vil pressområder kunne ta unna en tilstrømming av personer med varierende behov for oppfølging?

Omfanget på de skisserte utfordringene viser at dette vil kreve tverrfaglig tilnærming om et endret arbeidsmarked. Vi vil naturlig nok vie oss for de sosialfaglige elementene og utfordringer svake/marginaliserte grupper vil møte i et slikt bilde. Men det vil være behov for forskning og kunnskap om næringspotensiale, vilkår for utvikling av arbeidsplasser og mer samfunnsmessige vurderinger av hvordan vi kan/må håndtere store omveltninger. Her ser vi det naturlig å søke mot miljøer som Handelshøgskolen i ISV.

Et universitets bidrag vil alltid være produksjon av oppdatert forskning og utdanning. For vårt vedkommende ser vi at dette må skje i en dialog med i første rekke NAV slik vi tenker på kort og mellomlang sikt. På utdanningssiden vil vi i våre utdanninger måtte styrke kunnskapen om et arbeidsmarked som endres. Vi må også i dialog med NAV utvikle gode og relevante EVU-tilbud som styrker NAV i den rollen de har med å sikre et arbeidsmarked for alle. Vi vil måtte legge ekstra trykk på praksis-samarbeidet og kanskje også gjensidig hospitering for å gjøre både akademia og NAV bedre kjent og trygge på hverandres ressurser.

Men siden det er en innretning mot en framtid vi antar blir annerledes, vil det være behov for å rette arbeidet og tenkningen mer i eksperimenterende/eksplorativ retning. Her har vi tro på at en tverrfaglig tilnærming vil være en styrke. Med en slik tilnærming vil vi være bedre rustet til å utvikle alternative strategier for utvikling i arbeidslivet.

NAV har utviklet en strategi for lærende nettverk. Dette vil bli enda viktigere i en brytningstid der et tradisjonelt arbeidsmarked kommer inn i store endringsprosesser.

Innhold:

Styringsgruppe med lik sammensetning fra NAV og UiT som utvikler program både på forskning og utdanning for et endret arbeidsmarked

Oppdragsbrev til fagmiljø ved UiT; innhold i utdanning, EVU-program, praksisavtaler.

FoU-midler til miljø; masteroppgaver rettet mot tematikken. Ph.d. stipendiat (bruke Offentlig ph.d. og ordinære stipendiatmidler fra fakultet.)

Mobilitetsordninger som sikrer balansert utveksling av kompetanse

Hva som har skjedd siden forrige søknad om strategiske midler 2020

Det viktigste med UNAV-prosjektet er etter vår oppfatning at fagmiljø i samarbeid med NAV har arbeidet med og levert forskning (vi kan ettersende en oversikt over publiserte og planlagt publiserte arbeider mandag 20/4). I tillegg er vi midt i utvikling av et skreddersydd etter og videreutdanningstilbud i veiledning for NAV-kontor i Nord Norge.

Det har vært en diskusjon rundt organiseringen av samarbeidet med NAV, der vi skiller mellom det regionale samarbeidet med NAV Troms og Finnmark, og det nasjonale samarbeidet med Arbeids- og

velferdsdirektoratet. Direktoratet ønsker et overordnet samarbeid med UiT som breddeuniversitet, som er forankret på høyt nivå. Det har vist seg vanskelig for instituttet (Institutt for barnevern og sosialt arbeid) å ta ansvar for det overordnede samarbeidet.

Vi har derfor gjort endringer i sammensetningen av styringsgruppa, der dekaner fra nivå 2 har kommet inn i stedet for ledere på instituttnivå. IBS har i stedet konsentrert seg om samarbeidet på regionalt nivå med NAV Troms og Finnmark.

- På regionalt nivå har vi styrket samarbeidet gjennom opprettelsen av et samarbeidsutvalg. Utvalget skal følge opp og understøtte det regionale samarbeidet mellom UiT og NAV Troms og Finnmark på de aktivitetsområder som er fastlagt i samarbeidsavtalen, herunder forskning, praksis, hospitering og undervisning.

Utvalget har faste møter en gang i måneden, og har medlemmer på instituttnivå ved UiT, og på fylkesnivå hos NAV. Ved UiT er foreløpig Institutt for barnevern og sosialt arbeid, Institutt for vernepleie og Juridisk fakultet representert.

- Som et resultat av ALIN-prosjektet er det under utvikling et videreutdanningstilbud til NAV-ansatte om prosessledelse i kompetanseutvikling. Det skal gjennomføres to videreutdanninger i kollegaveiledning for ansatte i NAV Troms og Finnmark, hvor hver utdanning skal gi 15 studiepoeng på bachelornivå.

- Det har vært diskusjoner mellom NAV og forskningsmiljøer ved UiT om å følge opp forskningsmessig et prosjekt om lærende nettverk som pågår ved NAV Troms og Finnmark. Pga. koronasituasjonen er videre samtaler midlertidig satt på vent.

- UiT ved IBS skulle i samarbeid med NAV Troms og Finnmark arrangere en konferanse i Tromsø 3. juni, «Universitetet og NAV – samarbeid om praksisnær kunnskap». Programmet var på plass og invitasjoner sendt ut, men på grunn av koronapandemien er konferansen blitt utsatt på ubestemt tid.

- Forskningsprosjektet ALIN skulle likeledes ha sin sluttkonferanse i sommer. Det pågår diskusjoner om konferansen skal avholdes digitalt. En beslutning om dette vil bli tatt snarlig.

Med vennlig hilsen

Institutt for barnevern og sosialt arbeid

Nina Hermansen, Ingvar Hauge, Wenche Kjæmpenes og Eirik Galåen